

2. Landskab og værdifulde kulturmiljøer samt bevaringsværdige bygninger

Landskabet ved Tjele og Vinge er præget af istidens dannelser af dybe tunneldale. I én af disse tunneldale ligger Tjele Langsø.

Viborg Kommune har udpeget Tjele Langsø og herregårdslandskabet omkring Tjele Gods på kort som bevaringsværdigt på baggrund af Viborg amts fredningsplan fra 1980'erne

Det bevaringsværdige landskab omkring Tjele Langsø vurderes stadig at være meget karakteristisk og rummer store oplevelsesværdier.

Landskabet omkring Tjele Langsø og Skalsådalens vurderes meget sårbart overfor visuelt dominerende tekniske anlæg. Vindmøllerne ved Sjørring og Vinge/Tjele vil visuelt være meget dominerende og den kumulative effekt vil være meget væsentlig med den negative påvirkning fra de tekniske anlæg.

Det er en national interesse i at beskytte og bevare de bevaringsværdige landskaber, og de skal som udgangspunkt friholdes for tekniske anlæg.

Projektområdet for solceller og vindmøller i Sjørring er beliggende i Sjørring Kær/Skals Ådal, som er kendetegnet ved et stort sammenhængende landskab med Skals Å som en central å. Dalbunden er flad med åer og grøfter, og afgrænses tydeligt af skovklædte skråninger mod nord og dyrkede marker mod sydvest. Mariagerfjord Kommune har beskrevet det topografiske kort over området, hvor projektområdet er beliggende i det uforstyrrede landskabsrum. Det vurderes, at projektet vil virke forstyrrende og påvirke en sårbar sammenhængende natur.

Sjørring anlægget er omgivet af bevaringsværdigt landskab på fire sider, og har dermed en høj sandsynlighed for at påvirke de beskyttede områder negativt, idet landskabsrummet er stort og sammenhængende på tværs af de to kommuner Viborg og Mariagerfjord. (Høringssvar fra Mariagerfjord Kommune, Staben for Byråd, Personal og Strategi, Sagsnummer 01.00.00-G01-6-24).

Endvidere har en borger afgivet høringssvar for Sjørring, hvor der er henledt opmærksomhed på det bevaringsværdige landskab ved Tjele Langsø (se vedlagt fil med 'Høringssvar fra Niels Christian Olsen, Lergravsvej 5, Bigum, 8830 Tjele vedr. Sjørring solcelleanlæg og vindmøller').

Tjele Langsø er langstrakt, og landskabsrummet omkring søen fremstår afsondret og roligt, som et velafgrænset pusterum, hvor søens store overflade indrammes af bevoksede skråninger.

Tunneldalen ved Tjele Langsø vurderes som et landskab af enestående national interesse i hht §34 i naturbeskyttelsesloven af 1969 og vurderet i en senere landskabsanalyse fra 1971 af statens naturfrednings- og landskabskonsulent med et oversigtskort inddelt i tre zoner. Tjele Langsø er placeret i den højeste værdifulde zone I.

Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø (SGAV) har beskrevet dette i Journalnr. 2025-6320 den 25. februar 2025 (Ref JUSHA).

Viborg Kommune har udpeget Tjele Langsø og herregårdslandskabet omkring Tjele Gods på kort som bevaringsværdigt på baggrund af Viborgs Amts fredningsplan fra 1980'erne. I henhold til § 34 i naturbeskyttelsesloven af 1969 blev det pålagt de planlæggende fredningsmyndigheder at foretage landskabsanalyser og udarbejde vejledende retningslinjer for andre myndigheders planlægning og administration. I 1971 offentliggjorde statens naturfrednings- og landskabskonsulent et oversigtskort, som senere blev til 34 delområdekort i 1:100.000. Kortet er opdelt i tre zoner: I – landområder af største interesse, II – Landområder af stor interesse og III – Det åbne land i øvrigt. Af disse kort fremgår tunneldalen ved Tjele Langsø i zone I og er vurderet som et landskab af enestående interesse. Landskabets oprindelige karakter vurderes ikke at være blevet sløret eller udvisket, og området fremstår intakt og i uforstyrret tilstand. Landskabsrummet omkring søen fremstår afsondret og roligt, som et velafgrænset pusterum hvor søens store overflade indrammes af bevoksede skråninger. Naturgrundlaget aflæses meget tydeligt.

Viborg Kommune har i Tillæg nr. 115 til Kommuneplan 2017-2029 og Lokalplan nr. 618 beskrevet landskabsanalysen, hvor hovedprojektet Energipark Tjele planlægges.

I Kommuneplantillægget beskrives i

'7 - Værdifulde kulturmiljøer og bevaringsværdige bygninger'

En større del af planområdet er udpeget som værdifuldt kulturmiljø, hvilket omfatter herregårdslandskabet omkring Tjele Gods. Udpegningen er inden for planområdet, i sin afgrænsning og sit indhold, sammenfaldende med udpegningen af værdifulde landskaber, og planens forhold til herregårdslandskabet er således beskrevet uddybende under retningslinje 11.

Byggeri og anlæg i energiklyngen (erhvervsområdet) og, ikke mindst, de høje vindmøller i planområdet, vil kunne ses fra de udpegede værdifulde landskaber ved Tjele Gods (Herregårdslandskabet), Tjele Langsø (Sølandskabet), og i mindre omfang fra Ådallandskabet med Skals Å og Nørreå.

I miljøvurderingen af planen er det konkluderet, at planlægningen vil kunne medføre en væsentlig visuel påvirkning af både Sølandskabet og Ådallandskabet i nærzonen. Oplevelsen af disse bevaringsværdige landskaber vil få et forøget indhold af tekniske landskabselementer, og oplevelsen vil dermed blive ændret.

Viborg Kommune beskriver videre at -

De tekniske anlæg vil blive placeret uden for disse bevaringsværdige landskaber, og landskabselementerne i selve de bevaringsværdige landskaber berøres eller ændres således ikke direkte fysisk af de nye tekniske anlæg.

For at sikre overensstemmelse mellem udlægningen af område til Energipark Tjele og kommuneplanens retningslinjer om værdifulde landskaber, tilføjes der i retningslinje 11.1 en undtagelse i forhold til etablering af Energipark Tjele.

Retningslinjen vil herefter have følgende ordlyd: " 11.1: Byggeri og anlæg uden for de værdifulde landskaber og de geologiske interesseområder må ikke tillades placeret eller udformet, så de i væsentlig grad forringer de landskabelige og geologiske værdier i disse områder. Ovenstående er ikke til hinder for at Energipark Tjele kan realiseres."

Undtagelsen for så vidt angår Energipark Tjele tilføjes fordi tungtvejende samfundsmæssige interesser i forhold til den grønne omstilling taler for det, samt at påvirkningen af Sølandskabet og Ådallandskabet er reversibel i og med, at anlæggene i Energipark Tjele vil kunne fjernes, når de måtte blive taget ud af drift.

Konklusivt er landskabsanalysen i Miljørapporten beskrevet på faglig vis og er den samme vurdering, som SGAV har afgivet. Men Viborg Kommune går imod dette og beslutter - at Energipark Tjele kan realiseres på trods af man i væsentlig grad forringer de landskabelige og geologiske værdier i området. Byrådets flertal har opfattelsen af, at samfundsmæssige hensyn indbefatter energiparker, mens SGAV i ovennævnte journal har angivet, at samfundsmæssige hensyn er etablering af vejanlæg og ledningsanlæg til forsyning med el, gas og vand. Viborg Kommune anvender ikke de saglige vurderinger i Miljørapporten, men vedtager en politisk konklusion, som tillige er imod den saglige vurdering af SGAV.

SGAV har i journalnotatet videre beskrevet -

Ovenfor den dybe tunneldal på plateauet, er det udpegede bevaringsværdige landskab også knyttet til herregårdslandskabet omkring Tjele Gods og udgør her en vigtig brik i dette beskyttelsesværdige kulturmiljø – en kulturhistorisk helhed bestående både af bygningsmassen; hovedbygningerne på godset, driftsbygninger, kirke, Tjele mølle, samt de tre nærliggende gårde, og af landskabslementerne; parkanlæg, plantager, markante skovbryn, sten- og jorddiger, genetablerede alléer og store skovafgrænsede marklodder kendetegnede for herregårdsdrift. Alle disse elementer udgør en samlet helhed med store landskabelige kvaliteter og stor fortælleværdi. Særligt de store marklodder nærmest Tjele Gods vurderes at danne et landskabsrum af en helt særlig kvalitet. Arealet er, udover at være en vigtig del af herregårdslandskabet og den kulturhistoriske helhed, et klart defineret og velafgrænset landskabsrum indrammet af skovbryn. Landskabet er her kendetegnet af bløde bakkestrøg skabt af erosion. De oprindelige strukturer omkring Tjele Gods er velbevarede, og etablering af tekniske anlæg i nærheden heraf vil påvirke dette.

De nationale landskabsinteresser vurderes således at tale afgørende imod udpegning som statslige energipark på de arealer, der grænser nærmest op mod godset.

Konklusionen er, at SGAV har udtaget 98 ha af energiparken nærmest Tjele Gods. Endvidere er der i landskabskarakteranalysen i miljørapporten beskrevet at gårdene Tjele Mølle, Tjele Hedegård, Flarupgård og Vingegård driftsmæssigt har været knyttet til Tjele Gods.

I Miljørapporten vurderes at disse gårde ikke indgår som elementer i herregårdslandskabet ved Tjele Gods. Dette er i direkte modsætning til vurderingen fra SGAV, som beskrevet ovenfor, og Viborg Kommune går imod SGAV's saglige vurdering.

Konklusivt er der i Viborg Kommunes Kommuneplantillæg med baggrund i landskabsanalysen ændret på afgrænsningen af det bevaringsværdige landskab, der tager udgangspunkt i herregårdslandskabet med "Tjele Gods", og i forhold til den hidtidige udpegning i kommuneplanen er det bevaringsværdige landskab reduceret til at omfatte arealerne i ejerlavet "Tjele Hovedgård".

Endvidere konkluderer Viborg Kommune, at man udelader afskærmende beplantning langs planområdets vestlige grænse og langs Tjele Skovvej. Herved bevarer man de store markflader omkring herregården og dermed et af de væsentlige landskabskaraktertræk i herregårdslandskabet.

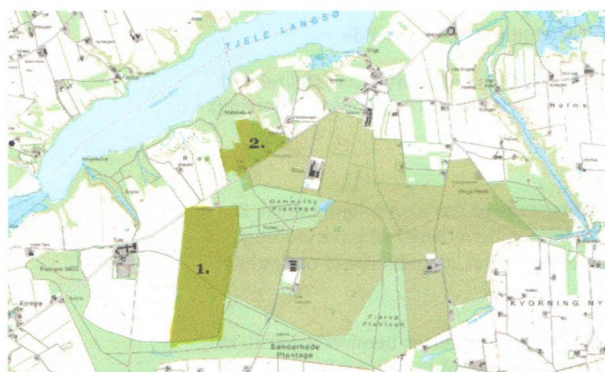
I Miljørapporten beskrives noget MENINGSLØST, ULOGISK OG USAMMENHÆNGENDE, at "synlige solcellepanelerne vil kunne opleves som en ny type "afgrøde" på dele af de store markerne, men markerne vil stadig kunne opleves som store og dermed mere "herregårdsagtige".

SGAV har endvidere konkluderet følgende i journalen, at den udarbejdede landskabskarakteranalyse fra Viborg Amts fredningsplan fra 1980'erne omfatter en vurdering af, at herregårdslandskabet ved Tjele Gods, som beskrives til at være af "særlig kvalitet. Viborg Byråd konkluderer omvendt, at herregårdslandskabet ikke er af særlig kvalitet.' (Side 26 i Kommuneplantillæg, punkt 11.3).

Konklusionen er at Viborg Kommune går imod tillige saglige vurderinger fra SGAV, der i journalnotat beskriver også at

- de nationale landskabsinteresser taler afgørende imod udpegningen som statslig energipark på de ca. 98 ha nærmest Tjele Gods (1)
- de nationale landskabsinteresser taler afgørende imod anvendelse til vindmøller på de ca. 28 ha nord for Hobrovej på arealet nærmest dalsiderne omkring Tjele Langsø (2)

De angivne (1) og (2) referer til skitse af Energipark Tjele ved hovedområdet i journalnotat side 3. (Se vedhæftet fil)

Energipark ved Tjele og Vinge, Hovedområde.

Skitse af Energipark ved Tjele og Vinge. Hovedområde

Der er for meget store områder omkring Tjele Langsø oplevelsesværdier og sårbare områder i de resterende herregårds- og bevaringsværdigt landskab, som bevirker en negativ påvirkning fra tekniske anlæg. Disse områder må være en del af herregårdsmiljøet og det bevaringsværdige landskab, idet der ikke er beskrevet eller visualiseret hele påvirkningen af tekniske anlæg fra både Sjørring og Vinge/Tjele fra flere udvalgte punkter ved Tjele Langsø. Der er kun visualiseret 13 km. fra hovedanlægget ved Tjele og 5 km. fra Sjørringanlægget med standpunkt på Viborg Landvej - øst for motorvej E-45 tæt ved Hobro samt et andet standpunkt 13 km. vest for anlægget tæt ved Apple (s. 225 i Miljørapporten). Der mangler beskrivelser og visualiseringer fra tunneldalen herunder det offentlige Rekreative Område ved Vammen (nabo til Vammen Camping), det offentlige område med broen ved Fastrup, Lindum og Sjørring. Den kumulative påvirkning af tekniske anlæg særligt vindmøller ved Sjørring og Vinge/Tjele er ikke gennemgået i Miljørapporten med tillige visualiseringer. Der er heller ikke beskrevet kumulativ påvirkning fra andre VE-anlæg, som kan være kommende anlæg vest for Energipark Tjele. Det er vindmøller ved Hejring, Vesterkær, Hammershøj Teglværk og i Randers Kommune med udskiftning af højere og flere vindmøller end de eksisterende i Handest og ved Fårup.

I Miljørapporten beskrives, *"at anlægsarbejder eller byggeri, der isoleret set medfører forringelse af de værdier, som ligger til grund for udpegningen, kan undtagelsesvis tillades, hvis projektet også indebærer tiltag, der opvejer forringelsen såsom forbedrede muligheder for rekreative og landskabelige oplevelser. Bestemmelserne i dette kommuneplantillæg for de tre rammeområder indeholder krav om, at der skal sikres muligheder for anlæg af stier og interessepunkter, der giver muligheder for nye landskabelige oplevelser. Disse tiltag vurderes i et vist omfang at kunne opveje påvirkningen af herregårdslandskabet"*.

Dette udsagn er USERIØST, fordi flere hundrede års kulturhistorie om Tjele Gods. Fra Lokalhistorisk arkiv i Tjele beskriver Anker Christensen -

Lokalhistorie

Tjele sogn ligger ca. 15 km nordøst for Viborg og gennemskæres af landevejen Viborg - Hobro. Landskabet er, let bakket og dybe kløfter skærer sig ned mod Tjele å og Tjele Langsø, der danner grænsen mod Vammen sogn. Det er et mindre landsogn, hvor beboerne gennem århundreder var fæstere på herregården Tjele. Fæstegårdene i Foulum og Formyre overgik til selveje i 1851 da stamhusbesidder, Hofjærgermester H.H. Luttichau fik kongelig bevilling til at sælge det under stamhuset hørende bøndergods.

Tjele gods

Herregården Tjele, som er en af vore ældste og mest interessante herregårde, kan datere sin historie helt tilbage til 1400-tallet. Sønderhuset er den ældste del af det store hovedbyggningsanlæg. Selve hovedbygningen er opført af Jørgen Skram i 1585. Mere end 400 års fortsat byggeaktivitet og vedligehold er fastholdt i et velbevaret hele af ret usædvanlig karakter. Hus er føjet til hus efter tidernes skiftende behov, grundmur og bindingsværk, højt og lavt står side om side som næsten ingen andre steder.

Basseslægten, som ejede Tjele til 1478, er de første ejere vi ved noget om. På mærkværdig vis kom adelsslægten også til at spille en rolle ca. 500 år senere. Da kommunalbestyrelsen skulle finde byvåben til Tjele Kommune, valgte man at hente den halve ged med de blanke horn fra Basseslægts våben og lade det indgå i Tjele kommunes byvåben.

I 1568 købte den rige adelsmand, Jørgen Skram fra Gl. Estrup, Tjele gods og lod selve hovedbygningen opføre. I 1635 blev godset solgt til Erik Grubbe, der ejede det i 57 år, indtil han døde i 1692. Det var i hans tid, at Tjele og Foulum sogne blev sammenlagt og Foulum kirke blev nedrevet.

Fru Marie Grubbe

Erik Grubbes yngste datter Marie er gået over i historien på grund af hendes usædvanlige livsløb og skæbne, som er behandlet af mange af vore kendte forfattere. Mest kendt er Blichers novelle "En landsbydegns dagbog," som er et hovedværk i dansk litteratur. Digterne Ludvig Holberg, H.C. Andersen og I.P. Jacobsen har også øst af Tjeles historie og stemning i deres beskrivelse af Marie Grubbe. Digteren H.F. Evald har beskæftiget sig med en anden dramatisk kvindeskikkelse på Tjele i romanen "den skotske kvinde på Tjele".

Ritmester Gert Didrik Levetzau overtog Tjele i 1698. Levetzau døde barnløs i 1737 og Tjele og Vingegård med gods og tiender blev købt af Generalmajor Christian Ditlev Lüttichau, og godset har siden været ejet af hans efterkommere.

Kirken

Tjele kirkes historie er tæt knyttet til Tjele gods. Karakteristisk for dette tilhørsforhold er de tidligere ejeres gravmæler. Ritmester Levetzau lod opføre et overdådigt minde-epitafium i sort og hvid marmor med en legemsstor portrætfigur af sig selv i uniformeret helfigur. Endvidere lod han opføre en rigt prydet marmorsarkofag, der hviler på seks nøgne kvindeskikkelser til erindring om, at kvinderne aldrig havde kunnet modstå ham. Om Levetzau og hans vilde levned fortælles der mange historier.

Tjele Kommune og historien

Tjele Kommune eksisterede fra 1970 til 2006, og hvis man i den periode mødte ikke lokale kunne man ofte få spørgsmålet, hvor ligger Tjele by? De fleste af datidens kommuner var nemlig opkaldt efter den største by, men i Tjele valgte man den salomoniske løsning at slå de 14 sogne sammen under navnet Tjele, så slap man for at vælge mellem Hammershøj og Ørum, som størrelsesmæssigt var nogenlunde lige store. Tjele var da også et godt valg, da godset som dermed blev opkaldt, lige siden 1300-tallet har spillet en stor rolle for området og været omdrejningspunkt for mange familiers udkomme. Tjele var faktisk engang en by – i hvert fald en landsby med en herregård og 12 omkringliggende gårde, en landsbykirke og et gadekær. Men i 1340 uddøde sognet på grund af den sorte pest, og først i 1380 blev jorden samlet til et gods under domkapitlet i Viborg. I 1500-tallet blev bøndergårdene underlagt Hovedgården Tjele, der fik arbejdskraft og plads til at anlægge et bygningsværk, som blev grundlaget for det nuværende Tjele. Materialerne

til bygningerne blev bl.a. hentet fra Sct. Hans Kirke i Viborg, der delvist blev nedbrudt efter reformationen i 1536.

Konklusivt kan flere århundredes historie fra 1300-tallet om Tjele Gods og Tjele egne IKKE erstattes af nutidige stier og interessepunkter i en industripark!

SGAV anbefaler desuden, at afskærmende beplantning etableres med udgangspunkt i landskabets kulturgeografiske beplantningsstruktur og artssammensætning. Skala, rumlighed og visuelle sammenhænge på tværs af landskabet kan bevares i karakteristiske og sårbare områder. Beplantning kan medvirke til at sikre og evt. forbedre landskabstræk frem for at tilføre landskabet nye strukturer. Beplantning kan være lineære hegn, skovvolumener og mindre lunde alt efter, hvad der understøtter landskabskarakteren bedst. Det anbefales, at solenergianlæg placeres på baggrund af en terrænanalyse, og at stejle skrænter og konvekse bakketoppe friholdes. Solpaneller kan opsættes parrallet med højdekurverne, så de opleves som en vandret flade uden markante horisontale knæk. Landskaber med tydelige geologiske formationer som dødislandskaber, bakker, skrænter og dalforløb anbefales friholdt. Anlæg kan fx tilpasses landskabet ved en opdeling i delområder eller vha. landskabskiler. Det anbefales, at der i miljøvurderingen indgår synlighedsanalyser samt en grundig og individuel vurdering af bevaringsværdierne ift. VE-type, placering, omfang mv. Visualisering af før-/eftersituationen anbefales at indgå i vurderingen af synlighed og påvirkning med henblik på at kunne beslutte anlæggets endelige udformning og placering.

I Viborg Kommunes Lokalplan nr. 618 på side 30 angives i forhold til terræn, at -

' I udgangspunktet skal det naturlige terræn bevares, men eftersom energiklyngens anlæg og veje skal opføres på et plant terræn, er det nødvendigt at tillade større terrænregulering inden for lokalplanens delområde I, som er energiklyngen.

I energiklyngen tillades der en række jordvolde på 2 meter, som udover at fungere som afskærmning af anlæg i energiklyngen bidrager med anlæg til beplantning i området. Der anlægges også flere regnvandsbassiner inden for energiklyngen og terrænet reguleres i den forbindelse, både fordi der graves ud og for at sikre, at overfladevand løber til de anlagte regnvandsbassiner.

Der er udarbejdet en terrænplan, som er vedlagt i bilag 4. Af bilag 4 ses det nuværende og det fremtidige terræn. Målet har været at skabe jordbalance indenfor planområdet ved netop at arbejde med en plan for landskabet, så bortkørsel af jord fra og til området undgås. Det planlægges derfor med, at overskudsjord kan indarbejdes i en større jordvold nord for energiklynge inden for delområde IV. Jordvolden indgår som en udsigtshøj i det samlede projekt, og udgør sig som interessepunkt nr. 2, jf. ovenstående afsnit om interessepunkter.

I landskabsbearbejdningen af delområde I sikres terrænreguleringen til det omgivende eksisterende terræn: landskabet mod nord (delområde IV) og mod øst (faunapassagen) samt til Vingevej og Flarupvej, så der hverken arbejdes med terrassering eller støttemur.

På baggrund af byggemodningsplanen, er det kun nødvendigt at tillade en efterfølgende maksimal terrænregulering på +/- ½ meter i delområde I (energiklyngen).

Samtidigt skal vindmøller og tekniske anlæg til solcellerne stå på plant terræn, og derfor tillades det indenfor de udlagte byggefeltet at terrænregulere med +/-1 meter i forhold til eksisterende terræn.

Jordhøje og nedsivningsanlæg er undtaget for dette krav, da der er brug for yderligere terrænregulering, og der skal graves eller tilføres jord.'

Viborg Kommune går imod SGAV, der anbefaler, at der tages hensyn til terrænet. Terrænregulering er imod anbefalingen fra SGAV.

Endvidere følger Viborg Kommune ikke anbefalingerne omkring følgende temaer fra SGAV om etablering af Energipark Tjele:

SGAV skriver at Følgende landskabelige og visuelle forhold anbefales undersøgt ifm. miljøvurderingerne:

- Hvilken påvirkning har energiparken på herregårdslandskabet og tunneldallandskabet i området.*
- Hvilke visuelle konsekvenser har energiparken for det samlede udpegede bevaringsværdige landskab omkring området.*
- Hvilke afbødende foranstaltninger kan sikre hensynet til natur- og kulturgeografiske samt visuelle værdier, herunder til terræn, skala, udsyn, beplantning mv.*
- Er der påvirkninger med særlig betydning for de gældende beskyttelseslinjer?*
- Er der væsentlig negativ påvirkning på grund af kumulative effekter ved vindmøller placeret både mod syd (Hovedområdet) og nordøst (Sjørring).*

Landskab og de værdifulde kulturmiljøer og bevaringsværdige bygninger er efter ovenstående samlede vurdering en selvmodsigende og ugyldig godkendelse af Miljørapporten

I miljørapporten side 229 angives, at i anlægsfasen er der moderat visuel forstyrrelse i lokalområdet.

I nærzonen er konsekvenserne væsentlig negativ for Herregårdslandskabet og Sølandskabet samt Erosionsdalen. Sjørring anlægget med 3 vindmøller er en del af Energipark Tjele, men er ikke medtaget som en kumulativ negativ påvirkning af Ådallandskabet i Skalsådal.

Med perspektiver fra landskabsanalysen skal etablering af tekniske anlæg i Herregårdslandskabet, Sølandskabet og Ådallandskabet samt Erosionsdalen særligt friholdes for disse anlæg.

Landskaberne er vurderet sårbare eller særligt sårbare overfor tekniske anlæg både hvad angår lave og høje anlæg.

Socioøkonomiske forhold samt kulturhistoriske interesser

Der er flere større besøgsmaal ved Tjele Langsø - Bigum Søbad og den etablerede vinterbadeklub med 100 medlemmer i saunaklubben, Det Rekreative område ved Vammen samt Vammen Camping. Alle tre områder er ikke alene unikke natur- og kulturdestinationer. De bidrager også væsentligt til den lokale økonomi gennem turisme herunder Vammen Camping og Vammen Købmand. Ligesom de formidler en særlig fortælling om landskabet og kulturhistorien. Derudover er der en række lokale samfund, hvor både herboende borgere har bopæl samt adskillige besøgende i en nær radius hyppigt 70 km. såsom besøgende fra Aarhus, Viborg, Hobro og Randers men også fra meget længere afstande i Jylland. Besøgende vil opleve det unikke landskab og stilleområdet, sejlads på søen og det rige fugleliv. Turister på Vammen Camping er hovedsagelig tyskere og hollændere.

Hvis de tekniske anlæg etableres, vil dette påvirke landskabet betydeligt med deraf følgende negative konsekvenser, og dermed få en markant anden besøgsoplevelse. Dette skyldes, at møllerne og industriområdet fra nogle vinkler vil være meget tydelige i det bagvedliggende landskab, og dermed indgå i den visuelle oplevelse.

Alle landsbysamfund nord for Tjele Langsø og rekreative interesser omkring Herregårdslandskabet, Sølandskabet og Ådallandskabet samt Erosionsdalen bliver særligt belastet og mulig opførelse af de tekniske anlæg udfordrer de kvaliteter som Viborg Kommune med sin egen planlægning og udvikling ønsker at fremme i området.

Det vurderes, at de gener, planlægningen for Energipark Tjele muliggør, vil have væsentlig negativ betydning for, hvor attraktivt Tjele Området fremadrettet vil være. Attraktiviteten og de miljømæssige værdier i området beror særligt på områdets placering mellem herregårdslandskab, de værdifulde kulturmiljøer, større skove, søområdet, de stille områder og det uforstyrrede kig mod vandet samt mod skovbrynet. Fra området er der i dag ikke udsyn til tekniske anlæg trods sin nærhed til bysamfund og infrastruktur.

Der er fejl i visualisering med forveksling af Vammen Camping og Det Rekreative område. Endvidere findes byen Møllerup ikke i Tjele området, som beskrevet på en anden visualisering.

Besluttende instans vedrørende bevarelse af **Landskab og værdifulde kulturmiljøer samt bevaringsværdige bygninger** er ikke Viborg Kommune men SGAV og Klagenævnet.